

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

§. 3. Impugnatur sententia Thomistarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

qualitates recipiunt intensiorem: ergo & potentia. Respondendo negando consequentiam: Ratio disparitatis sumenda est ex peculiaribus rationibus, propter quas in actibus, & aliis qualitatibus intensio admittitur quarum nulla reperitur in potentiis, quæ etiam à reliquis qualitatibus differunt in modo procedendi ab anima per simplici emanationem.

§. II.

Duplex sententia circa naturam intensiōis reicietur.

13 **N**on immorabor in refellendis auctoribus asserentibus qualitatem intendi per maiorem expulsiōem contrarij, paucis enim hunc dicendi modum omni probabilitate destitutum reiciam. Gratia habitualis quantumvis remissa expellit peccatum, ita nihil illius in subiecto remaneat: ergo non potest postea intendi per maiorem expulsiōem illius: ergo alius modus intensiōis debet assignari in qualitate. Maior, & minor absque errore in fide negari nequeunt: consequentia est per se nota. Argumentor secundò: lux, & aliæ qualitates carent contrarij, & tamen intenduntur: ergo non per expulsiōem contrarij: ergo alio modo. Luce meridiana clarescit argumentum, alia non indiget. Argumentor tertio: Quo magis intenditur calor, magis expellitur frigiditas: ergo diuersa pars frigiditatis expellitur calore intenso ab illa, quæ fuit expulsa calore remisso: ergo frigiditas habet partes, quarum expulsiōe remittitur: ergo illarum productione, seu conseruatione intenditur: ergo intensio frigiditatis fit per additionem partium: ergo idem dicendum est de calore, in quo eodem modo licet argumentari.

14 Si dicat per maiorem intensiōem caloris non expelli diuersam partem frigiditatis, sed eandem iam expulsam magis, ac magis expelli, dices entitatem iam corruptam & non existentem fieri magis corruptam, & magis non existentem, & in non esse eiusdem rei indiuisibilis magis, & minus assignabis, & vnum hominem esse magis, mortuum alio non viuentē defendes, quæ omnia non solum à Philosophia, sed à sensu communi abhorrent.

15 Argendum est cum Gotfred. Durand. Auicē. & aliis, quos refert P. Soar. disp. 45. Metaphysic. sect. i. n. 2. asserentibus formam non intendi per additionem eiusdem, sed per mutationem vnius in aliam, ita vt quando calor intenditur totus ille, qui remissus procedit corruptatur, & alius perfectior producat, qui propter maiorem sui perfectionem intensior dicitur, & intensius operatur.

16 Hæc sententia sui explicatione destruit fundamentum, quo nititur, omnes enim, qui negant intensiōem fieri per additionem gradus ad gradum, asserunt accidentia indiuiduari à subiecto, ac proinde non posse reperiri in eodem numero subiecto habente vnam tantum indiuiduationem accidentia numero diuersa. Contra quos sic arguo: Accidentia indiuiduantur à subiecto: ergo idem subiectum adhuc successiue non potest habere accidentia numero diuersa. Probo consequentiam: subiectum habet eandem indiuiduationem intrinsecam modo, ac habebat antea: ergo eandem tribuet accidenti modo ac antea: ergo non poterit accidentia diuersa numero indiuiduare. Si dicas idem subiectum eadem indiuisibili indiuiduatione permansisse posse successiue diuersas indiuiduationes tribuere accidentibus, cur simul non poterit idem præstare, quia indiuiduatio, quæ eadem indiuisibilis diuersas communicat indiuiduationes accidentibus ab illorum indiuiduationibus necessariò distinguitur: ergo poterit illas simul tribuere, etiam si simplex, & vnica indiuisibilis sit.

17 Secundò impugnatur efficacissimè prædicta sententia, quia si intensio fieret per aduentum qualitatis perfectioris destructa remissa, remissio fieret per productionem remissioris intensio corrupta, quod fieri non posse facile probatur. Cum aqua agenti frigido circumdata in pristinam frigiditatem restituitur, calor successiue remittitur, vt experientia ostendit: ergo tunc in primo instanti, quo incipit calor remitti totus corruptitur, & alius denuò imperfectior producit, sed sic est, quod nullum est agens, à quo possit produci hic imperfectus calor: ergo remissio prædicto modo fieri nequit. Minor sola indiget probatione: calor ille remissus non potest produci ab aqua, hæc enim non est productiua caloris: non ab agente circumstante potest enim hoc esse frigidum: ergo à nullo agenti potest produci.

Dices calorem remissum produci à partibus passivis, sed contra est: nam ille calor, vel producit à partibus quæ sunt intra spheram agentis, vel extra illam. Non à partibus, quæ sunt extra spheram agentis, quia cum agens non possit agere in illas propter distantiam, neque illæ quæ minorem actiuitatem habent actiuitate agentis, & consequenter minorem spheram, poterunt agere in partes passivas proximas agenti. Non à partibus quæ sunt intra spheram agentis, quia agens in eodem instanti agit in omnes partes passivas quas attenta resistentia contrarij habet intra spheram: ergo in eodem instanti corrumpit totam qualitatem in illis præexistentem: ergo ab hac nulla poterit actio in illo instanti dimanare: ergo nullum datur agens à quo possit remissus produci calor: ergo hic modus remissionis fictitius est, & chimericus.

19 Tertiò agitur contra hunc philosophandi modum: Agens in primo instanti, in quo applicatur est potens producere calorem perfectum, seu intesum, quem producit postquam alios minus perfectos produxit: ergo in illo primo instanti potuit illum producere, & subiectum intendere illo calore perfecto, sine vlla intensiōis successione, & sine aliorum calorum productione, & corruptione. Nec recurrere poteris ad resistentiam contrarij in hac sententia, in qua tota qualitas contraria corrumpitur cum producit quæ libet intensio: ergo contraria qualitate corrupta potuit absque vlla resistentia perfectissimus calor in virtute agentis contentus produci. Non memini capacitatem passivam, quia certum est hoc in quacumque duratione eandem capacitatem habere.

§. III.

Impugnatur sententia Thomistarum.

20 **V**na est Dominicanæ familiæ sententia, quæ docet intensiōem non fieri per additionem gradus ad gradum, sed per maiorem radicationem eiusdemmet indiuisibilis qualitatis in eodem subiecto. Ita Caietan. Capreol. Henric. Soncinas, & Iauellus apud Suarez supra n. 3. Huius sententiæ explicandæ varios modos refert idem Suarez ibidem, singulos perensebo, quos breuiter reiciam.

Afferunt aliqui maiorem radicationem fieri per acquisitionem nouæ existentie permanente eadem essentia. Hunc dicendi modum impugnat Soarius, quia per intensiōem non tantum perficitur existentia, sed essentia: ergo non tantum acquiritur noua existentia, sed etiam noua essentia. Probat antecedens ex Capreolo, contra quem ad hominem arguit. Hæc impugnatio ad hominem tantum efficax esse posset, & adhuc ex dictis Capreoli existimo non concludere, forsan enim pro Capreolo respondebit aliquis qualitatem perfici secundum essentiam, quia essentia noua aduenit existentia, quæ est illius perfectio, sicuti essentia perficitur per passionem, non verò quia secundum se augeatur, neque aliqua perfectio identificata cum essentia per nouam intensiōem accrescat.

21 Alij impugnant eandem sententiam ex eo, quod qualitas intensior perfectior producat effectus, ex quibus perfectiorem virtutem inferunt in qualitate: deinde perfectiorem essentiam, quia hæc est virtus ad operandum, non verò existentia, si hæc ab illa distinguitur. Occurrunt solutioni, quæ posset dici agens intensius perfectiorem effectum producere propter perfectiorem existentiam, tanquam conditionem, sicut eadem virtus magis approximata maiorem producit effectum, quam sic impugnant: Humanitas Christi ex eo quod existat existentia Verbi (vt Thomistæ opinantur) non producit perfectiores actus illis, quos producant reliquæ humanitates, etiam si habeat existentiam infinitè perfectiorem: ergo ex perfectiori existentia non potest effectus perfectior procedere.

22 Neque conclusionis, neque solutionis placet impugnatio, facile enim poterunt Thomistæ persisterere asserentes qualitatem intensiorem perfectiorem effectum producere propter perfectiorem conditionem, non propter maiorem virtutem, & ad illud quod ad humanitatem Christi attinet, respondere substantiam Verbi non esse propriam naturæ humanæ, sed subsistere loco propriæ, ac proinde in ordine ad agendum propriæ vices agere, & esse conditionem ad illos effectus producendos, quos posset humanitas propria substantia terminata producere, non verò ad illos, ad quos in natura diuina conditio esse potest, quæ propter perfectio effectum mensuranda est, non ex perfectione

fectione substantiæ Verbi, sed ex perfectione illius substantiæ cuius loco subrogatur Verbi substantia. Quando verò natura propria substantiæ, & existentia subsistit, & existit, perfectio effectuum, qui possunt ab illa procedere, desumi potest ex perfectione propriæ substantiæ, & existentiæ.

24 Solida huius sententiæ impugnatio sumenda est ex idéritate essentia, & existentia, & ex implicatione diuersæ existentia sub eadem essentia. Secundò ex rationibus adductis contra asserentes intentionem fieri per productionem nouæ qualitatis, sicut enim illi assignare non possunt, à quo producatur qualitas remissior, cum aqua agentis frigiditas circumdata ad pristinam se restituit frigiditatem, ita neque isti poterunt causam inuenire, à qua producatur noua existentia corrupta antiqua in eodem casu. Si dicant non corrumpi tantquam existentiam, sed nouam illi accrescere partem, iam existentiam intensiù diuisibilem admittent, contra omnes rationes, quibus impugnant diuisibilitatem qualitatis intensæ. Tertiò, quia implicat produci nouam existentiam, sine noua productione qualitatis, quia adhuc in opinione Thomistarum distinguuntur essentiam ab existentia non alia ratione agens naturale producit qualitatem, nisi producendo illius existentiam, neque peculiarem mittit actionem terminatam ad essentiam distinctam ab illa, per quam feret existentiam.

25 Quartò à priori eandem sententiam impugno: posita entitate in rerum natura eo ipso quod existat existit omni perfectione qua potest: ergo implicat perfectius, vel imperfectius existere. Probo antecedens: existere est rem esse extra causas, & extra purum nihil, sed entitas, eo ipso quod existat, est omnino extra causas sine vlla (ut sic loquar) nihili admixtione: ergo non potest constitui magis extra causas, & extra purum nihil: ergo non potest perfectius existere, quod naturæ luminis notum est, esse enim, vel non esse, existere, & non existere opponuntur contradictoriè, & in diuisibili consistunt.

26 Alij hanc maiorem radicationem constituunt in eo, quod forma magis educatur ex potentia materiæ. Hæc sententia potest dupliciter intelligi, nomine enim educationis possunt significare actionem, qua accidens educitur ex potentia subiecti: vel vnionem intercedentem inter subiectum & accidens. Si nomine educationis actionem intelligant, non poterunt assignare, à quo procedat hæc actio, quæ constituit remissior calor existens in aqua agentis frigiditas circumdata, si illam à priori actione adæquatè distinguant, calor principium esse non potest actionis ad ipsum terminatæ, neque subiectum, vel corpus ambiens, quod frigidum esse suppono talem possunt edere actionem.

27 Nimis familiaris non est Thomistis distinctio inter actionemeductiuam, & vnionem, sed nomine educationis plerumque vnionem significant, & in hoc sensu hanc sententiam explicat Soar. num. 23. ex Caietan. & Capreol. contra quam sic explicatam multa doctè congerit: nonnulla adducam alijs efficaciora. Talis vnio perfectior vel adæquatè distinguitur ab vnione imperfectiori, vel inadæquatè: si adæquatè, redeo ad priora argumenta contra hanc sententiam diuerso modo explicatam adducta: à quo talis vnio producitur in remissione caloris existentis in aqua: accidens enim non potest suam vnionem adæquatam cum subiecto producere, quia ad hoc ut aliquid agat debet iam supponi existens cum vnione ad sui existentiam requisita. Tandem si hæc vnio est indiuisibilis cur in primo instanti applicationis agens non producit vnionem perfectissimam, quam potest, & calore intendit, contrarium enim non obest, quia quando producitur hæc vnio imperfecta, & aliquantulum intenditur qualitas, & remittitur contraria agens corrumpit totam vnionem contrariæ qualitatis: ergo poterit vnionem propriam perfectissimam producere, nulla enim potest assignari ratio, cur agens possit in progressu actionis producere perfectam vnionem, quam non posset in primo instanti producere. Si dicant vnionem non corrumpi adæquatè in remissione, neque in intentione produci, sed esse diuisibilem & produci, & corrumpi in remissione & intentione secundum aliquos gradus. Obiicio, quod nuper arguebam: possibile est vnio composita ex partibus versus intentionem: ergo possibile erit qualitas eodem modo composita, omnia enim argumenta

Thomistarum, æquè pugnant contra compositionem vnionis, & contra compositionem qualitatis.

Tandem contra hanc perfectiorem vnionem sine diuisibilem, siue indiuisibilem argumentor: in primis contra Thomistas asserentes vnionem non distingui à forma. Vnio qualitatis est identificata cum ipsa qualitate: ergo non potest produci perfectior vnio, quin perfectior qualitas producat. Argumentor secundò ratione desumpta ex Soar. num. 27. qualitas intensior perfectiores producit effectus: ergo perfectiorem habet virtutem: ergo perfectiorem entitatem, quia qualitas per suammet entitatem, & non per inhaerentiam operatur. Si dicas vnionem esse conditionem ad operandum, & posse perfectiori conditione perfectiorem effectum produci ab eadem virtute, doctè occurrit Soar. Vnio tantum requiritur ad actionem ut qualitas existat: posita enim eadem existentia qualitatis impertinetur est hæc, vel illa vnio ad subiectum, cum hoc sæpe nihil influat, ut patet cum subiectum caloris est aqua, sed eadem virtus eodem modo existeret cum hac vnione, vel cum illa: ergo eodem modo operaretur posita quacumque vnione, vel omni vnione ablata dummodo calor ipse per creationem conseruaretur.

Afferunt alij apud quemdam Thomistam intentionem fieri per productionem modi realis superadditi aduenientis qualitati iam productæ, quo posito ipsa magis radicatur in subiecto, quod constituit intensus quale, v. g. calidum. Singularem sententiam non singulari ratione, sed communi efficacissimè impugno. Posito illo modo forma qualitatis, & illius informatio sunt eadem ac antea: ergo eundem effectum formalem tribuunt subiecto: ergo non illud constituunt magis quale, v. g. magis calidum cum illo modo, quam sine illo. Confirmatur: Calor non informat subiectum per modicum superadditum, sed per se ipsum tanquam per formam, & per vnionem tanquam causalitatem: ergo ratione modi superadditi distincti ab vnione non potest subiectum magis informare, seu magis calidum constituere.

Si dicas modum illum formaliter constituere intentionem, sic arguo. Modus vel est formaliter calor vel non. Si est calor, iam in intentione calor calori additur: si non est calor ut manifestè teneris confiteri, quia calor non est modus caloris, non potest subiectum calidum, neque magis calidum constituere, quia calidum, & magis calidum calore constituitur.

Nouus alius Thomista docet intentionem non fieri per additionem formæ, neque modi præsentis formæ nouam virtutem informandi, seu nouam rationem formalem informandi, sed per nouam explicationem eiusdem formæ in subiecto tollendo confusionem, & potentialitatem ipsius, & reducendo illam ad maiorem vnitatem, & subiectum magis subiiciendo ad talem formam, illius dedi verba, cuius sensum difficile darem, sciant enim mille difficultatibus, quas neque ipse explicat, nec alius soluet. Nonnullas attingo. In primis quid est maior illa explicatio formæ in subiecto, non in subiecto, sed in sententia illam ego desidero. Quid tollere confusionem, & potentialitatem eiusdem potentialitatis subiecti ad formam recipiendam à subiecto non distinguitur: ergo si manet idem subiectum manet eadem potentialitas. Dices: potentialitatem distingui à subiecto, quia supra potentiam dicit negationem actus, ac proinde per actum tollitur potentialitas. Esto. Si per actum tollitur potentialitas, ut magis potentialitas tollatur, maior actus necessarius erit: dicat ergo hic auctor, in quo hic maior actus consistat. Confusionem tolli à subiecto ægrius intelligitur, nunquam enim in subiectis, sed in his dicendi modis reperitur confusio. Subiectum reduci ad maiorem vnitatem cum forma, vel est magis identificari, vel magis vniri cum illa: non magis identificari, in his enim quæ distinguuntur nulla reperitur identitas: non magis vniri, quia iuxta sententiam Thomistæ quem impugno in intentione non reperitur noua vnio, neque noua informatio accidentis ad subiectum: ergo hæc maior vnitas imperceptibilis est. Vltimò dicit in intentione subiectum magis subiici formæ, quam subiectionem non facile inuenies, quia subiectum eatenus formæ subiicitur, quatenus hæc ex illius potentia educitur, & in illam influat per modum causæ materialis, vel illi vnitur, tanquam actui perfecti: ergo sine maiori educatione, seu receptione, vel causalitate causæ materialis, vel sine noua vnione, maior hæc subiecto imperceptibilis est. Non alia

alia neque hæc latius contra hanc sententiam adduco, superflua enim esset prolixior impugnatio sententiæ, cuius desideratur explicatio.

§. IV.

Vera sententia.

32 **V**erissima, & amplectenda sententia docet intensiorem fieri per additionem gradus ad gradum, & remissionem per diminutionem eorundem. Ita Soar supra num. 29. Vazquez 1. part. quæst. 72. cap. 4. Tolet. 1. de generat. cap. 3. Hurtad. disput. 5. capit. 4. Arriaga disp. 3. sect. 1. subsect. 3. & ex antiquis Bonavent. Scot. Albert. Ricard. Ocham. Niph. & Marlapud Soar supra. Potissimum fundamentum huius sententiæ sumendum est ex impugnatione aliarum supposita experientia intensionis, & fide sancta, qua credimus iustum per bona opera fieri magis sanctum, & intensiorem habere gratiam, quæ intensio in nullis qualitatibus defendi potest sine hac additione graduum, ut patet ex argumentis contra alias sententias adductis. Consonat etiam rationi à priori hæc graduum additio, quia sicut subiectum constituitur album per albedinem, ita magis album per magis albedinis constituitur, magis autem albedinis est portio albedinis addita superfluit: vires resumit huius conclusionis probatio ab aliarum impugnatione, & ex solutione argumentorum, quæ contra illam Thomistæ adducunt, pleraque illorum breuiter adduco, & breuiter soluo.

33 **O**biicies primò: Forma accidentalis est purus actus: ergo nihil habet potentie: ergo nihil compositionis. Patet prior consequutio, quia purus actus excludit omnem potentiam. Posterior probatur: si aliquid haberet compositionem in se includeret extrema componentia tanquam actum, & potentiam: ergo si nihil habet potentie nihil habet compositionis. Respondeo accidens esse purum actum respectu concreti, quod constituit albedinem: verbi gratia, respectu albi, quod constituit, tanquam forma omnino distincta à subiecto, quod potentia dicitur, & nihil subiecti, seu potentie in suo conceptu dicere, in quo sensu dicitur purus actus, non quia ex se compositionem aliquam non habeat, non ex actu & potentia, ut Thomistæ nobis obiciunt, sed ex partibus diuisibilibus actus, ex quibus vnus adæquatus actus vna videlicet adæquata albedo constituitur.

34 **O**biicies secundò: essentia qualitatis consistit in indiuisibili: ergo non potest qualitas additione graduum constitui. Hoc argumentum insigni laborat æquiuocatione. Aliud est essentiam consistere in indiuisibili: aliud esse simplicem & non compositam, partibusque carentem. Primum conuenit omni essentia, non verò secundum, essentia enim hominis metaphysicè sumpta consistit in indiuisibili, hoc est in hoc complexo *animal rationale*, à quo si aliquid demas non dicit totam essentiam hominis. Si verò quidquam quantumuis indiuisibile adicias, illud erit extra essentiam, nihilominus complexum partibus constat, componitur enim ex animali, & ex rationali, quæ metaphysicè hominem constituunt, & idem homo physicè sumptus essentialiter componitur ex materia, & forma tanquam partibus inter se distinctis.

35 **H**æc dixi ad explicandam doctrinam quam argumentum inuoluit, non quia necessaria sint ad illud soluendum. Concedo enim essentias metaphysicè loquendo consistere in indiuisibili, & ita metaphysicè essentiam albedinis non dicere additionem gradus ad gradum, cognitio enim quæ prædicata essentialia albedinis tanguntur, abstrahit à multitudine graduum: essentia verò physica non consistit in indiuisibili partium distinctarum habentium eandem naturam & compositionem metaphysicam, quia quantitati physicae suprà pars alia quantitatis additur, & albedini pars albedinis versùs extensionem, ut fatetur maiorem radiationem assignantes in intensione, & eodem prorsus modo versùs intensionem addi potest. Potest tamen dici essentiam hominis adhuc physicè sumptam consistere in indiuisibili, quia posita hæc essentia physica equi constituta hac materia, & forma, quidquid additur specie distinctum à materia & forma, erit extra illius essentiam, & ut sit physicè essentia equi necessariò exigit materiam, & formam, ita ut si altera auferatur, quantumuis alia permaneat essentia physica equi non perma-

nebit. Vltimò potest dici essentiam physicam cuiusvis rei consistere in indiuisibili, quia si ab illa quidquam auferatur, non erit physicè eadem essentia adæquatè, quæ antea erat, sed tantum inadæquatè, v. g. si à ligno vnari palmum demas non erit idem lignum adæquatè, ac erat antea, neque eadem physica ligni essentia, quia essentia ligni non distinguitur ab ipso ligno, ac proinde eodem modo quo lignum est diuersum, essentia illius erit diuersa. Sic contingit in intensione caloris, v. g. vt octo, à qua si gradum demas non erit adæquatè eadem intensio, neque eadem physica intensionis essentia.

36 **O**biic. tertio: In eodem subiecto non possunt reperiri gradus caloris numero diuersi: ergo non potest intensio ex gradibus numero diuersis constitui. Do arguenti non posse in eodem subiecto reperiri duo accidentia adæquata numero diuersa, quod negare possum, quia duæ cognitiones, & duæ species impressæ, obiectorum numero diuersorum, quæ numero tantum differunt, in eodem subiecto reperiuntur, nego tamen duo accidentia inadæquata non posse in eodem subiecto reperiri, & intensionem componere.

37 **I**nstabis: Distinctio accidentium adhuc adæquatorum debet sumi à subiecto: ergo in eodem subiecto non distincto saltem inadæquatè non possunt esse accidentia adæquatè distincta. Respondeo distinctionem accidentium inferri ex distinctione subiecti, & in hoc sensu posse dici sumi à subiectis, non tamen induci ex identitate subiecti identitatem accidentium, quia hæc intrinsecè per se ipsa distinguuntur inter se, & non per subiecta.

38 **O**biic. quartò: Gradus ex quibus intensio componitur, neque possunt esse eiusdem omnino rationis, neque diuersi: ergo non possunt dari. Plura sunt argumenta ad vtramque partem antecedentis stabilendam, quæ puncto sequenti latè expendam vbi horum argumentorum materiam explicabo, & præsentem obiectionem dissoluam.

39 **O**biicies quintò. Intensio sicuti quælibet alia entitas creata constituenda est maiori rerum simplicitate, minorique nouarum entitatum multiplicatione, qua fieri potest. Sed potest eadem forma, idem calor: verbi gratia, sine nouæ partis additione constituere subiectum magis calidum: ergo non est admittenda partium additio. Maiorem admittunt omnes: minorem probat Complutenis Thomista exemplo animæ, quæ eadem indiuisibilis subiectis diuersis diuersos tribuit formales effectus: oculo enim dat potentiam videndi, & manui tantum tangendi. Similiter quantitas eadem indiuisibilis magis explicat subiectum rarefactum, quam condensatum, & species impressa in aëre non reddit subiectum informatum intentionaliter, & representatiuè, sed tantum entitatiuè, oculum autem non solum entitatiuè, sed etiam intentionaliter informat, & gratia habitualis in puro homine constituit filium adoptiuum, quem in Christo propter incapacitatem subiecti facere non potest. Ex quibus omnibus infert eandem formam posse secundum se totam esse vnitam subiecto, & non totaliter, ita ut omnes suos effectus illi explicet, quos explicare potest, ac proinde posse reperiri calorem in subiecto pauciores effectus explicatè subiecto, & illud remissè calidum constituentem, quod postea per maiorem explicationem sui idem calor intensius calidum constituat.

40 **N**ullum ex his exemplis meum admouet animum ad hanc formæ explicationem nunquam explicatam admittendam, omnia enim abs re adducuntur: singula breuiter percurro. Anima rationalis eundem formalem effectum tribuit manui, ac oculo, huius enim formalis effectus est constitutum ex corpore, & anima, quod eiusdem omnino rationis est in manu, & oculo, posse autem in hoc visionem elicere non spectat ad diuersum modum informandi, sed ad diuersas dispositiones, quibus eadem anima diuersas actiue operationes elicit, & cum in oculo dispositiones habeat ad videndum, visionem in illo efficit, & tantum sensationem tactus in manu, quia ad hanc dispositiones habet. Quod supponit in exemplo quantitatis videlicet, eandem indiuisibilem cōstituere subiectum modò rarum, modò densum, falsum est, rarefactio enim dicit saltem nouam extensionem, & præsentiam, & in multorum opinione nouam aliam qualitatem, & ut alij volunt, noua corpora intromissa in corpore rarefacto. Exemplum aëris entitatiuè tantum informati specie impressa, quæ intentionaliter potentiam informat aëre leuius est, quia specie impressa